

De eldste barnas valg av lek og lekens verdi for barna

«Hvilken type lek velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?»

Amalie Olsen

Kandidatnummer: 20

**Bacheloroppgave
BHBA3980**

Trondheim, april, 2022

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1.0 Innledning og problemstilling	5
1.1 Innledning.....	5
1.2 Problemstilling	5
1.3 Presentasjon av oppgavens oppbygning.....	6
1.4 Bakgrunn for valg av oppgave	6
Kapittel 2.0 Teori.....	7
2.1 Barnehagens fysiske utemiljø.....	7
2.1.1 Personalets rolle	8
2.1 Lek i barnehagens uteområde.....	9
2.1.1 Bevegelseslek	10
2.1.2 Rollelek	10
2.1.3 Konstruksjonslek.....	10
2.1.1.1 Sosiokulturelt syn på barns lek.....	11
2.2 Lekens egenverdi.....	12
Kapittel 3.0 Metode	13
3.1 Valg av metode.....	13
3.2 Adgang til feltet.....	14
3.4 Aktivitetsskjema.....	15
3.5 Levd observasjon.....	15
3.6 Utvalg av informanter	15
3.7 Beskrivelse av gjennomføring.....	16
3.8 Analysearbeid.....	16
3.9 Metodekritikk	16
3.9.1 Reliabilitet	17
3.9.2 Validitet	17
3.10 Ethiske retningslinjer og samtykke	17
3.10.1 Konfidensialitet og konsekvenser.....	18
4.0 Presentasjon av funn	18
4.1 Bevegelseslek	19
4.2 Rollelek	20
4.3 Konstruksjonslek.....	21
Kapittel 5.0 Drøfting av funn	22
5.1 Barnehagens fysiske utemiljø.....	22
5.1.1 Personalets rolle	24

5.2 Lek i barnehagens uteområde.....	24
5.2.1 Bevegelseslek	25
5.2.2 Rollelek	25
5.2.3 Konstruksjonslek	26
5.3 Lekens verdi for barnet.....	27
5.3.1 Lekens egenverdi.....	27
5.3.2 Lekens verdi i et sosiokulturelt perspektiv	28
Kapittel 6.0 Oppsummering og avsluttende kommentar.....	29
7.0 Referanseliste	30
8.0 Vedlegg	32
8.1 Samtykkeskjema til foreldre.....	32
8.2 Samtykkeskjema til avdeling.....	34
8.3 Aktivitetsskjema.....	36

Forord

Jeg vil starte med å rette en stor takk til mine veiledere gjennom denne skriveprosessen for god hjelp og veiledning, Anne Holla Sivertsen og Marianne Johnsen Ryen. Videre vil jeg også takke for fine år her på Dronning Mauds Minne Høgskole. Disse årene har gitt meg mye ny kunnskap, nye erfaringer og ikke minst studievenner som jeg tar med meg videre i livet. Gruppearbeid sammen med mine studievenner har hatt mye å si for min læringsprosess. Takk for det.

Kapittel 1.0 Innledning og problemstilling

1.1 Innledning

Lek er et begrep som blir nevnt flere ganger i barnehagens styringsdokumenter, og et av barnehagens formål er å ivareta barns behov for lek (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19-20). Lek og læring henger tett sammen, og i leken får barnet muligheten til å utvikle seg både alene og sammen med andre (Öhman, 2012, s.16). For eksempel står det i rammeplanen at «leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.20). Derimot står det også at «leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.20). At leken har en egenverdi vil si at leken har en verdi i seg selv som ikke trenger å legitimeres gjennom effekter som ligger utenfor det som har med selve leken å gjøre (Moser, 2018, s.32). Disse to motsetningene gjør det svært interessant, og jeg vil derfor se på hvilken verdi det har for barnet selv.

I løpet av mine tre praksisperioder har jeg vært heldig å få møte ulike barn med ulike interesser. Det har vært interessant å se hvilken type lek de går for, og da spesielt utendørs. Min første praksisbarnehage lå veldig sentralt, og hadde et lite uteareal å benytte seg av. Praksisbarnehage nummer to lå nærme skogen, og hadde fokus på friluftsliv. De tilbragte derfor store deler av dagen i barnehagens nærmiljø, og derav utenfor barnehagens område. Den siste praksisbarnehagen derimot hadde et stort uteområde med mange elementer som de benyttet seg av i stor grad. Jeg syntes det var interessant å se barna utnytte et slikt variert uteområde, noe som har dannet grunnlaget for min problemstilling: «Hvilken type lek velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?»

Jeg har valgt å bruke observasjon som innsamlingsmetode, og å gjennomføre mine observasjoner i min siste praksisbarnehage. Dette har jeg valgt da barnehagen som nevnt har et stort uteområde med et variert terreng og muligheter for ulike typer lek. I tillegg til dette er barna vant til å leke seg utendørs, da de tilbringer såpass mye tid ute. De ansatte er også glad i å være ute og å inspirere barna til utelek.

1.2 Problemstilling

Formålet med prosjektet er å gjennomføre en forskning på hvilken type lek de eldste barna holder på med i barnehagens uteområde, og hvilken verdi den aktuelle leken har for barna i et her og nå perspektiv. Valg av lek varierer mellom de ulike aldersgruppene. For å avgrense

oppgaven har jeg derfor valgt å se på de eldste barnas lek, og hvilken verdi dette har for dem. I tillegg har jeg valgt å sette en tidsbegrensning på 90 minutter på grunnlag av at forskningsprosjektet har en sluttdato jeg må forholde meg til. Jeg har også valgt å ta for meg fire barn, i stedet for en hel barnegruppe. Problemstillingen min har derfor endt opp slik:

«Hvilken type lek velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?»

1.3 Presentasjon av oppgavens oppbygning

Jeg har valgt å dele oppgaven inn i seks kapitler.

- Kapittel 1 presenterer bachelorens innledning og problemstilling.
- Kapittel 2 omhandler teorien som står i sammenheng med mine funn.
  - Barnehagens fysiske utemiljø
  - Lek i barnehagens utemiljø
  - Lekens egenverdi
- Kapittel 3 presenterer valg av metode og problemstilling, planlegging av datainnsamling, beskrivelse av innsamlingsstrategier, utvalg av informanter, beskrivelse av gjennomføring, analysearbeid, metodekritikk, etikk og personvern.
- Kapittel 4 består av de funnene som er blitt gjort.
- Kapittel 5 består av drøfting omkring disse funnene med utgangspunkt i de teoretiske perspektivene som er blitt lagt fram i teoridelen og dermed også besvarelse av problemstilling.
- Kapittel 6 inneholder en oppsummering og avsluttende kommentar.

1.4 Bakgrunn for valg av oppgave

På grunnlag av egen interesse for bruk av tid utendørs og utelek har jeg valgt å skrive om dette temaet i min bacheloroppgave. Jeg kan ikke se hvilken verdi det har for barna å drive med utelek i et langsiktig perspektiv i en så kort periode. Derimot kan jeg av egen erfaring vite hvilken verdi det har hatt for meg, og hvor takknemlig jeg er for all tidsbruk på tidligere utelek både privat, på skolen og i barnehagen. Jeg vet i hvor stor grad det har påvirket meg både fysisk og psykisk på sikt. Dette er noe jeg brenner for, og et område jeg har et ønske om å bidra stort når min tid på avdeling kommer. På grunn av egen erfaring ønsker jeg å se på valg av type lek utendørs, og verdien det har for barna i et her og nå perspektiv. Jeg har valgt å se på valg av type lek innenfor barnehagens uteområde. Dette utelukker derfor blant annet turdager i ute i naturen og barnehagens nærmiljø.

Kapittel 2.0 Teori

I dette kapittelet vil temaene barnehagens fysiske utemiljø, lek i barnehagens uteområde og lekens egenverdi bli belyst da dette står sentralt i henhold til problemstillingen. Barnehagens uteområde vil gi ulike muligheter, det finnes flere type lek barna kan velge og lekens egenverdi er sentral i rammeplan, og er derfor svært aktuell. I tillegg vil personalets rolle, et sosiokulturelt syn på barns lek og barns medvirkning bli nevnt.

2.1 Barnehagens fysiske utemiljø

På grunnlag av at barnas opphold i barnehagen har blitt utvidet, er barnehagens tilbud viktigere enn noen gang. Det har blitt gjort en undersøkelse i 117 ulike barnehager i fem forskjellige norske kommuner som tar for seg størrelse på barnehagens uterom, tidsbruken som blir brukt i uterommet og hva som finnes av lekemateriell. Undersøkelsen har blant annet vist at barna gjennomsnittlig er ute 70% av tiden i sommersesongen og 30% av tiden i vintersesongen. Det betyr at det fysiske utemiljøet har større betydning enn noensinne (Thorbergesen, 2012, s.9). I «Veileder for utforming av barnehagens utearealer» står det klare anbefalinger om hvordan utearealet i barnehagen best mulig bør utformes og hva det bør invitere til. Blant annet står det presisert at et utemiljø som er tiltalende, allsidig og bevisst utformet gir grunnlag for et godt samspill mellom barna og personalet (Kunnskapsdepartementet, 2006, s.14).

Et av barnehagens fysiske utemiljø sin viktigste funksjon er at det gir store muligheter for å bruke kroppen. Barn har en naturlig trang til bevegelse, og barnehagens utemiljø må derfor møte barnas behov for å utforske kroppen med bevegelse (Thorbergesen, 2012, s.55). I rammeplanen for barnehagen står det også at barna gjennom arbeid med fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse skal barna få oppleve trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer både inne og ute året rundt (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.49).

For at barnehagens fysiske utemiljø skal være et inspirerende uterom der barn trives vil estetikken ha en stor innvirkning. Bygninger, terreng, underlag, vegetasjon og lekeobjekter er sammen med på å skape en oppfatning av barnehagen. Det må skapes et miljø som samsvarer med omgivelsene. I den forbindelse vil jeg trekke fram begrepet «affordances». I en økologisk tilnærming til utviklingsprosessen blir det antatt at dette i stor grad påvirkes av organismen og miljøet, og ikke bare organismen alene. «Affordances» handler om at miljøet og omgivelsene gir en rekke muligheter som organismen må oppdage og dermed ta i bruk. Altså handler det om hva omgivelsene tilbyr, og hvordan barnet tar i bruk disse mulighetene. En kasse kan for

eksempel brukes til å bygge, som et trappetrinn til klatring eller for å balansere (Meer, 2018, s.170-172).

2.1.1 Personalets rolle

Med personalets rolle mener jeg den ansattes forståelse av miljøet og deres egen rolle når det gjelder å inspirere barna i barnehagens utemiljø. Som personale i barnehagen må man være bevisst på at tiden utendørs er minst like viktig som tiden innendørs. I rammeplanen står det blant annet presisert at «personalet skal gi barna varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute i barnehagens uteområde» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.50). I dette utsagnet ligger det en forståelse av at kroppslig lek er viktig for barn, og at dette skal tilrettelegges for i barnehagens utetid. Personalet har derfor en vesentlig rolle når det kommer til å inspirere, delta og bidra i barnas utetid i barnehagen.

Ved at personalet er nysgjerrige og engasjerte i barna kan det etableres et fokus mot det som kalles «det felles tredje». Det handler om det voksne og barn ser på sammen, noe som kan innebære både de synlige, materielle tingene og språklige uttrykk som blir et utgangspunkt for dialog mellom partene. Barn har et behov for noe betydningsfullt å være sammen om (Thorbergesen, 2012, s.39). I den forbindelse vil jeg trekke fram den russiske psykologen Lev Vygotsky. Han så på leken som en sosial prosess, altså at barns utvikling påvirkes av den sosiale sammenheng de befinner seg i. «Den nærmeste utviklingssonen» er et sentralt begrep i teorien hans. Med det mener han at vi kan skille mellom det barnet mestrer på egenhånd, og det barnet mestrer ved hjelp av den nærmeste utviklingssonen. Den nærmeste utviklingssonen er en annen person, for eksempel en i personalet, som er mer kompetent, og som kan gi veiledning og spørsmål som får det aktuelle barnet til å finne løsninger. På denne måten mente han at barnet bygger opp en kompetanse, og blir bedre rustet til å løse andre utfordringer på egenhånd (Öhman, 2012, s.51-53).

Den amerikanske teoretikeren og konstruktivisten Jerome Bruner poengterer viktigheten av en tverrkulturell tilnærming til barns lek og læring. Med dette mener han at det ikke finnes en spesifikk måte å forstå dette på. Derimot har han et begrep «stillasbygger» som står i sammenheng med Vygotskys teori om den nærmeste utviklingssonen. Teorien om «stillasbygging» omhandler at personalet i barnehagen kan fungere som en støttende stillas for barna. Det betyr at man er tilgjengelig, også kan barna komme for å søke støtte ved behov. Støtten barnet får av stillasen kan hjelpe barnet med å utvide og komme dypere inn i den leken de holder på med (Öhman, 2012, s.53-54).

2.1 Lek i barnehagens uteområde

I rammeplanen for barnehagen står det blant annet at «leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.15). Men hva er egentlig lek? Å definere lek er vanskelig. Det finnes ekstremt mange former for lek, som dermed gjør det vanskelig å finne en konkret beskrivelse. Derimot er sentrale trekk ved leken at den er frivillig, spontan og en tilstand der man glemmer tid og sted (Stai, 2020).

Leken er frivillig da det ikke går an å tvinge noen til å leke. Det er noe barn velger å gjøre fordi det er gøy, og noe de ønsker å gjøre på eget initiativ. Med dette som utgangspunkt kan man derfor si at en voksenstyrt aktivitet ikke kan anses som lek, da det ikke er barna som styrer leken selv. Derimot kan aktiviteten ha deler av lekenhet i seg. I leken skaper barna stor mening, og det trengs derfor mye tid til å gjøre det. Det er barna selv som avgjør om aktiviteten de holder på med er lek eller ikke, da det er deres opplevelse som avgjør hva aktiviteten er (Stai, 2020). Leken som aktivitet kan nemlig ikke forklares uten å se på verdien den har for barnet.

Leken er spontan fordi den kan oppstå når som helst, med hvem som helst og hvor som helst. Siden det er barna som styrer, finnes det ingen klare retningslinjer for hvordan en lek skal foregå. Barn bruker fantasien og improviserer i leken, og den utvikler seg derfor deretter. Å ikke vite hvordan leken utvikler seg kan på en måte virke kaotisk i den forstand at de prøver seg fram. Dette er en vesentlig faktor som kan gjøre leken spennende, utfordrende og motiverende for barna. Det er finnes heller ingen mål, annet enn at den skal gi glede og tilfredsstillelse (Stai, 2020).

Når barn leker, havner de i en tilstand der de glemmer tid og sted. Barn tilnærmer seg nemlig ofte leken på en progressiv måte. De øker gjerne utfordringene litt etter litt, slik at leken og utfordringene hele tiden er tilpasset deres eget nivå. På denne måten får de utfordringer som de er nødt til å strekke seg etter for å mestre, men som absolutt er overkommelige.

Czikszentmihalyis (1977) flyttheori beskriver dette på en god måte. Det handler om at barna innenfor denne sonen hele tiden får muligheter til å møte utfordringer som de evner å mestre. Leken er altså ikke for enkle slik at de blir kjedelige og trøttsomme, men heller ikke for vanskelige slik at de blir frustrerende. Czikszentmihalyi beskriver lek som en av de aktivitetene der barn oftest havner i flytsonen. Her glemmer de altså alt annet rundt, og er helt oppslukt av aktiviteten i en lystbetont tilstand (Sandseter, 2018, s.59).

2.1.1 Bevegelseslek

I bevegelseslek er det som nevnt barnas motorikk som er i fokus, og hvordan de her kan lære å bruke kroppen sin på en hensiktsmessig måte i de omgivelsene de befinner seg i (Storli og Moser, 2018, s.135). Lek og bevegelse er to begreper som henger sammen, og bevegelsesleken er en viktig del av barnehagehverdagen. Barn har en indre trang til å bevege seg nettopp fordi det er spennende, morsomt, mestrende og ikke minst en faktor for deres utvikling (Kibsgaard og Sandseter, 2018, s.73). Flere forskere peker på at den beste garantien for at barn er i bevegelse er at de er utendørs. Barnehagens uteområder skal ifølge rammeplanen være tilrettelagt for akkurat dette. Der står det blant annet at personalet skal «gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, både i og utenfor barnehageområdet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.50). Dette henger i stor grad sammen med begrepet «affordances» som handler om de mulighetene individet har til å ta i bruk de ulike elementene landskapet kan tilby (Fjørtoft, 2018, s.191).

2.1.2 Rollelek

Rollelek blir av mange regnes som den mest utfordrende formen for lek. Den er svært komplisert, og krever mye erfaring fra barnets side. Rolleken kan gjøres parallelt med både konstruksjonslek og bevegelseslek, og motsatt. For eksempel kan det lekes en rollelek som stiller krav til bevegelse. Flere lekforskere peker på ulike nivåer når de snakker om barns rollelek: Superplanet, regiplanet og rolleplanet. Førstnevnte er nivået der barna etablerer leken, og videre forhandler underveis i leken. Forhandlingene underveis kan i stor grad by på utfordringer dersom de for eksempel ikke blir enige om hvordan rolleleken skal utvikle seg videre. Superplanet kan derfor minne om Csikszentmihalyi sin forståelse av motstanden i flytopplevelsen. Dersom denne motstanden ikke mestres, står leken i fare for å bryte sammen. Videre har vi regiplanet og rolleplanet. Regiplanet omhandler planlegging av rolleleken, mens rolleplanet er nivået der de utfører selve fantasien. Alle disse nivåene foregår vekselvis i leken, og glir over i hverandre. Dette er helt vesentlig for rollelekens fremdrift (Kibsgaard, 2018, s.354).

2.1.3 Konstruksjonslek

I rammeplan for barnehagen står det at barnehagen skal bidra til at barna «lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.53). Innenfor dette er konstruksjonslek et godt redskap for å oppfylle dette kravet. Konstruksjonslek kan beskrives som en lek der barna bygger noe. De kan bruke ulike redskaper som klosser, lego, sand, snø, leire eller kvister.

Leken kan foregå ved hjelp av en bruksanvisning eller av fri fantasi. Dette er gjerne noe barn starter med i løpet av sitt andre leveår. Videre viser det seg at barna derifra bruker mer og mer tid på denne typen lek, og ved rundt fireårsalderen utgjør faktisk denne typen lek hele 40% av deres leketid (Ringereide, 2021). Ettersom barnet blir eldre fører konstruksjonslek ofte til lek der de bruker ulike redskaper for å bygge eller skape noe fra sin egen verden. For eksempel kan det bygges en bondegård. Denne bondegården kan da bli tatt med inn i rolleleken på lik linje med at rolleleken kan bli tatt med inn i bevegelsesleken (Öhman, 2012, s.89).

2.1.1.1 Sosiokulturelt syn på barns lek

Et grunnleggende utgangspunkt for et sosiokulturelt syn på menneskers læring er at en interesserer seg for hvordan mennesker utvikles og tilegner seg kunnskap. I et slikt perspektiv er samspillet og relasjoner mellom mennesker sentralt (Säljö, 2001, s.18). Vygotsky påpeker at de ressursene vi har tilgang til og bruker for å handle i hverdagen, både fysiske og språklige, har en spesiell betydning. Utgangspunktet for et sosiokulturelt perspektiv er nemlig at mennesket er et biologisk vesen med fysiske og mentale ressurser gitt fra naturens side. Disse ressursene er begrenset, og vi er derfor avhengig av de ressursene rundt oss for å nøytralisere disse begrensningene. For å lære i et sosiokulturelt perspektiv er det altså tre faktorer man må være oppmerksom på: Utvikling og bruk av psykologiske og språklige redskaper, utvikling og bruk av fysiske redskaper og kommunikasjon og de ulike måtene mennesker samarbeider på i kollektive situasjoner (Säljö, 2001, s.18-23).

Lev Vygotsky har også utviklet en sosio-historisk-kulturell teori om barns lek og utvikling. Dette har jeg kort vært innom tidligere, men vil nå utdype dette her. Han mente at barns utvikling påvirkes av den sosiale konteksten, den historiske utviklingen og den kulturen de befinner seg i. Teorien er omfattende, men i vår sammenheng er det fire antakelser som trekkes fram: Lekens betydning for utviklingen av abstrakt tenkning, leken som nærmeste utviklingszone, regler i lek og leken som kulturelt verktøy (Öhman, 2012, s.51-52). Først og fremst er leken avgjørende for abstrakt tenkning. Her kan barn bruke fantasien, og dermed lære seg å forestille seg noe som ikke er fysisk, men abstrakt. Videre påpeker han betydningen av den nærmeste utviklingssonen i leken. Dette har jeg vært innom tidligere. Lekens regler trekkes også fram av Vygotsky som vesentlig. Enhver lek inneholder regler som barnet må forholde seg til. Dette er uavhengig av om det er en satt regellek, eller en lek der barnet selv har utformet reglene. Disse reglene må uansett forstås. Sist, men ikke minst trekker han fram kulturelle verktøy. Leken i seg selv er et psykologisk verktøy der barnet får en forståelse av

seg selv, trener opp hukommelsen, bedrer selvkontrollen og ikke minst språket (Öhman, 2012, s.53).

2.1.1.2 Barns medvirkning

Barns medvirkning handler i stor grad om å la barna få uttrykke seg fritt, være aktivt deltakende og oppleve å bli inkludert i barnehagehverdagen (Larsen og Slåtten, 2019, s.309). I rammeplan for barnehagen står det at «barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27). Å få uttrykke seg fritt handler derfor i dette tilfellet om at barnet skal få muligheten til å uttrykke seg ut ifra egne forutsetninger. Barns medvirkning gjennom lek er her helt sentralt. Gjennom leken får barna mulighet til å ta del i avgjørelser som blir tatt, og ha innflytelse på lekens utvikling. Et miljø som inviterer til lek er derfor essensielt, da leken er en arena der barna kan gi uttrykk for seg selv. Å bli inkludert i barnehagehverdagen derimot handler om å få være en del av noe, bli akseptert og å være engasjert sammen med andre. Nok en gang er leken vesentlig. Gjennom leken opplever barna å få ta del i et felleskap der de er engasjert i det samme (Larsen og Slåtten, 2019, s.311). Videre handler aktiv deltakelse om at barnet få være med å ta beslutninger tilpasset egne forutsetninger. Også her er leken en arena der barnet kan få innflytelse på det som skjer. Å få innflytelse i leken kan hjelpe barna med å danne et positivt bilde av seg selv, da de lærer seg å stole på egen dømmekraft (Larsen og Slåtten, 2019, s.311). Dette er også en retningslinje gitt fra rammeplanen da det står at «alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27).

2.2 Lekens egenverdi

Som nevnt tidligere står det presisert i rammeplanen at lekens egenverdi skal anerkjennes (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.15). Denne egenverdien blir belyst gjennom ulike verdier. Det kan dreie seg om den sosiokulturelle verdien som omhandler samspill mellom barn, og den filosofiske tilnærmingen som setter lys til det som handler om å være i leken her og nå. Barn trenger på lik linje med andre mennesker vennskap i livet sitt for å ikke være ensom, og ved å være i leken i en her-og-nå situasjon får de muligheten til å forsvinne inn i en verden der det kun er leken som har noen betydning (Haglund, 2021)

Dersom man stiller barn spørsmålet om hvorfor de leker, får man sjeldent et konkret svar. De leker fordi det er gøy, og fordi det er det man gjør i barndommen. Leken er lystbetont. Det

betyr at leken i seg selv gir en slags glede til tross for at leken noen ganger kan være krevende. Dette er en av lekens egenverdier. En annen egenverdi er at den gir velværefølelser. Når barn leker sammen, smiler og ler de i fellesskap. Leken er derfor en arena der de kan delta i et givende fellesskap sammen med andre. Videre er det en egenverdi at barna uttrykker seg gjennom lek. Her får de uttrykke hvordan de ser på leken akkurat her og nå, og de leker ofte noe de har erfaring fra tidligere og er interessert i. En fjerde egenverdi er at den bidrar til bevegelse. Barn har en indre trang til å bevege seg, og ved å kunne utforske kroppen i bevegelse vil de kunne oppleve mestring. Leken er selvmotiverende. Det betyr at desto mer barn får leke, desto bedre lekkompetanse får de. Høyere lekkompetanse fører til at det blir morsommere å leke, og motivasjonen til å leke om og om igjen øker (Öhman, 2012, s.100-101).

Den indre motivasjonen barnet skaper ved å leke kan overføres til andre områder, og dermed gjøre barnet mer motstandsdyktig i ved andre situasjoner ved livet. De erfarer i leken at de mestrer utfordringer dersom de prøver om igjen (Öhman, 2012, s.101). Dette henger tett sammen med begrepet «salutogenese». «Salutogenese» er det som gjør at man får ressurser til å takle den mostanden man møter i livet. Sentralt innenfor dette er «opplevelse av sammenheng». Gode motstandsressurser bidrar til nettopp dette. Det handler om sosiale og individuelle ressurser. Å oppleve sammenheng i det som skjer i livet er med på å fremme mestring (Drugli og Lekhal, 2018, s.22-24).

Kapittel 3.0 Metode

3.1 Valg av metode

For å få svar på en problemstilling, er det avgjørende å bestemme seg for en metode. Det innebærer å følge en bestemt vei for å finne ut av det en ønsker. Metode kan derfor anses som mitt redskap for å få svar på min problemstilling. Jeg fant tidlig ut når jeg ønsket å observere 5-åringene i sin barnehagehverdag at jeg var nødt til å bruke en samfunnsvitenskapelig metode. At en metode er samfunnsvitenskapelig betyr at man forsker på den sosiale virkeligheten. Min metode gjennom disse 90 minuttene gjorde nettopp dette, da det er 90 minutter av deres utetid i barnehagen (Johannessen, Tufte og Christoffersen, 2016, s.25-27).

I dette forskningsprosjektet er det brukt en kvalitativ metode, med observasjon som innsamlingsstrategi. En slik metode tar for seg sosiale fenomener, og retter blikket mot barna i

en hverdagssituasjon. Dette er årsaken til at akkurat denne metoden har blitt valgt. Hensikten var å finne ut hvilken type lek de eldste barna velger på eget initiativ, og videre hvilken verdi dette hadde for barna i et her og nå perspektiv. På grunnlag av dette ble en metode der det man kan være til stede i en naturlig setting ansett som den beste løsningen for å få svar på valgt problemstilling.

Når man gjennomfører en observasjon er det observatøren selv som tolker observasjonene. En bevisstgjøring på eget ståsted er derfor viktig. Observatøren stiller alltid med en teoretisk forståelse som ligger til grunn for perspektivene som blir tatt. Dette må observatøren være bevisst på for å gjennomføre forskningen så bra som mulig (Bergsland og Jæger, 2014, s.67-68).

3.2 Adgang til feltet

Etter å ha funnet problemstilling ble det bestemt at observasjon skulle være min innsamlingsstrategi. Praksisbarnehagen fra sisteåret ble derfor kontaktet med forespørsel om å observere 5-åringene i denne barnehagen. På bakgrunn av at jeg har gjennomført praksis i denne barnehagen tidligere er jeg kjent med barnehagens utemiljø. Som observatør var jeg derfor fortrolig med stedet, og aktørene var vant til at jeg befant meg i miljøet (Dalland, 2020, s.107).

At observatøren er fortrolig med feltet er viktig for å kjenne til barnehagens rutiner, og for å kunne finne gode observasjonsposisjoner. Derimot er det vel så viktig at feltet er kjent med observatøren. På grunn av tidligere praksis visste de hvem jeg var, men forskningsprosjektet var nytt for dem. Prosjektet ble derfor presentert nøye i forkant av observasjonene (Dalland, 2020, s.107).

3.3 Planlegging av datainnsamling

Etter å ha fått kontakt med praksisbarnehagen startet selve planleggingen. Til å begynne med var tanken å gjennomføre intervju av ansatte på avdelingen, men etter hvert kom det fram at det ville være mer gunstig å gjennomføre observasjon. Det krever mindre av avdelingen i en ellers hektisk koronahverdag, i tillegg til at det da er mulig å se ting med egne øyne.

Observasjonsmetoden som ble valgt var aktivitetsskjema. Derifra ble det utarbeidet fire like aktivitetsskjemaer til fire ulike barn på en tidsramme på til sammen 90 minutter. For å få mest mulig utbytte av disse 90 minuttene, ble det gjennomført en øvelse dagen i forkant. Disse funnene er ikke tatt med i analysen, da det kun er de 90 gjeldene minuttene som er relevant for min problemstilling. Det ble også tatt et bevisst valg om å gjennomføre observasjonene

mellom lunsj og frukt, da jeg på forhånd visste at barnehagen var ute i dette tidsrommet. På denne måten ble observasjonen strukturert (Dalland, 2020, s.110-111).

3.4 Aktivitetsskjema

Dersom man ønsker innsikt i et mønster, er det en fordel å velge systematiske observasjoner (Frønes, 2019, s.41). Et aktivitetsskjema er en av flere observasjonsmetoder, der man kan få god innsikt i et spesifikt mønster. Skjemaet kan brukes på ulike måter, men en av måtene å bruke det på er slik som i dette tilfellet. Her har skjemaet blitt brukt til å forstå barnas valg av lek, og for å se om det er noen mønstre i de eldste barnas valg av lek over tid. Hensikten med et slikt skjema er å utarbeide en mal som kan hjelpe observatøren med å få svar på de spørsmålene man lurer på. Det betyr at det er gitt på forhånd hvilket område man ønsker å observere (Frønes, 2019, s.73). Det ble derfor utarbeidet en mal i forkant som skulle være til hjelp for å fange opp barnas lek, samtidig barnas uttrykk i leken og min oppfatning av hvordan barnet opplevde det der og da (Se vedlegg 1).

3.5 Levd observasjon

Levd observasjon betyr at forskeren, påvirker og medproduserer alle faser i prosessen. I den forbindelse er det viktig å være bevisst på relasjonen til den som observerer og de som blir observert. Mearly-Ponty snakker om det synlige og det usynlige. Det forskeren ser, er altså kun en del av det man kan erkjenne gjennom observasjon (Løkken, 2012, s.11). Min oppfatning av barnets verdi vil derfor være basert på mitt syn, som med min levde menneskekropp er interaktivt situert i tid og rom, og ikke barnas eget syn. Derimot handler ikke observasjonsforskning kun om forskeren. I observasjonene mine har jeg vært en forsker som har sett, men jeg har også sett på noen, Mine sanser har vært i kontakt med det som har blitt observert, og det er her kunnskapen min har blitt til (Løkken, 2012, s.51).

3.6 Utvalg av informanter

I løpet av min siste praksisperiode fikk jeg veldig god kontakt med samtlige avdelinger i barnehagen. Personalet uttrykte at de kunne tenkt seg at sin avdeling ble benyttet i en senere bacheloroppgave. Det ble derfor naturlig å ta kontakt med denne barnehagen da det fantes behov for en barnegruppe å observere.

Hensikten var å se på de eldste barnas valg av lek, og jeg måtte derfor ta kontakt med en av storbarnsavdelingene. Det ble derfor gjort et strategisk valg, da det er 5-åringene selv som kan gi den informasjonen som trengs for å svare på den aktuelle problemstillingen. I tillegg til

dette visste jeg i forkant at dette var en avdeling som tilbragte store deler av dagen ute, og det ville derfor ikke være vanskelig å finne tidspunkt for observasjon (Dalland 2020, s.59).

3.7 Beskrivelse av gjennomføring

Under gjennomføring ble det sørget for å tydeliggjøre min rolle som observatør. På denne måten skulle det bli enklere å få observert uten å avbrytelser, og all oppmerksomhet kunne dermed rettes mot barnas valg av lek, og verdien det hadde for dem. Det ble også tatt bevisste valg om å posisjonere meg slik at jeg skulle bli mest mulig usynlig for barna. Da tenkte ikke barna over jeg var der, og de valgte trolig den leken de ville gjort utelukkende om jeg var der eller ikke (Dalland, 2020, s.113).

En utfordring som ble møtt underveis var å notere samtidig som det ble observert. Det var kaldt, og vanskelig å skrive utendørs. Dette var et problem som ble funnet ut av under øvelsen, og jeg bestemte meg derfor for å lese inn observasjonene som opptak under selve gjennomføringen, og skrive de ned i skjemaet i etterkant. En annen utfordring var at observasjonene ble gjennomført i vinterferien, og barnegruppen var derfor redusert. I tillegg til dette var det en utfordring å ikke bli avbrutt, men den bevisste posisjonen gjorde det enklere.

3.8 Analysearbeid

Å gjøre en analyse handler om å redusere datamengden, skape orden, struktur og mening. Dette gjøres for å få en bedre oversikt over datamaterialet, og denne strukturen kan anses som begynnelsen på analysen. Når man skaper orden er det viktig å få fram det som er relevant for problemløsningen (Bergsland og Jæger, 2014, s.81-82).

Etter å ha gjennomført observasjonene begynte jeg å kode datamaterialet. Her kom jeg fram til relevante kategorier som beskrev funnene som gikk igjen på en god måte. De ulike kategoriene jeg kom fram til gjorde grunnlaget for både teorikapittelet, analysekapittelet og drøftingskapittelet.

3.9 Metodekritikk

Det finnes ingen feilfrie metoder, og det er derfor viktig å stille seg kritisk til de metodene som blir brukt (Bergsland og Jæger, 2014, s.80). Observasjon som metode er tidkrevende da man må planlegge observasjonsarbeidet godt. Det måtte blant annet skaffes tilgang til barnehage, bli bestemt hvor i barnehagen det skulle observeres, hvem som skulle observeres

og når det skulle observeres. Alt måtte passe inn i barnehagens timeplan slik at det ikke skulle bli en belastning for dem i en hektisk koronahverdag (Tjora, 2021, s.119).

En faktor som kan ha påvirket mine funn er at barna kan ha merket at det er en ekstra person i uteområde. Dette er en barnegruppe jeg kjenner, og som derfor også naturligvis tar kontakt med meg dersom jeg er i området. For det første kan det påvirke oppmerksomheten min, og for det andre kan det påvirke leken deres. Å finne en observasjonsrolle som er legitim der og da er derfor viktig for at settingen skal bli mest mulig naturlig og barna velger den leken de ville gjort utelukkende om det var en ekstra person der eller ikke (Tjora, 2021, s.123).

3.9.1 Reliabilitet

Reliabilitet handler om troverdigheten i det datamaterialet som blir samlet inn. Altså, om forskningen utføres på en troverdig måte, om hvor pålitelig funnene er, hvordan det samles inn og hvordan det bearbeides (Bergsland og Jæger, 2014, s.80). Ved å observere flere 5-åringer over en periode på til sammen 90 minutter får man en variasjon i funnene. På grunn av at det ikke var søkt om NSD i forkant var det ikke mulig å filme, ta lydopptak av deres stemmer eller bruke navn. Dette tenker jeg derimot har påvirket i liten grad, da det eneste som var nødvendig å vite noe om var barnas alder. For å sikre at funnene ble mest mulig detaljerte, snakket jeg de inn til meg selv.

3.9.2 Validitet

Validitet handler om hvor godt og relevant funnene representerer den problemstillingen som er valgt. Det vil ikke være mulig for meg å observere alle 5-åringer. Derimot ble det valgt ut fire 5-åringer som ble observert intensivt over en periode på 90 minutter. I og med at barnegruppen var kjent fra før av, var det også mulig for meg å velge barn som ofte leker i ulike grupper for å få et bredere spekter på 5-åringene. Dersom man har en viss kjennskap til feltet kan dette bidra til å styrke validiteten, da man unngår misforståelser i de funnene som blir gjort (Bergsland og Jæger, 2014, s.80). Ved og gjennomført barnesamtaler med barna selv i etterkant kunne det bidratt til å styrke validiteten ytterligere. Deres egne synspunkter ville da blitt tatt i betraktning.

3.10 Etske retningslinjer og samtykke

Under gjennomføringen av et slikt forskningsprosjekt er det viktig å ta hensyn til etiske retningslinjer. «Etikk» dreier seg om prinsipper, regler og retningslinjer man forholder seg til for å vurdere om handlinger er riktig eller gale (Johannessen, Tufte og Christoffersen, 2016, s.83). I den forbindelse ble det utlevert et samtykkeskjema til pedagogisk leder på avdeling. I

tillegg ble det utlevert et samtykkeskjema til foreldrene til de barna som skulle bli observert. Et slikt informert samtykke gir informasjon om formålet med prosjektet, frivillighet i prosjektet og muligheten til å trekke seg når som helst (Bergsland og Jæger, 2014, s.83).

3.10.1 Konfidensialitet og konsekvenser

Konfidensialitet handler om at man ikke skal offentliggjøre personlige data som kan avsløre deltakernes identitet (Bergsland og Jæger, 2014, s.85). Alle opplysninger har derfor blitt anonymisert. Dette innebærer at verken navn på barnehage, underskrifter eller andre gjenkjennbare trekk har blitt offentliggjort. Det har brukt koder for personlige navn, og navn på barnehagen har blitt anonymisert i alt arbeid som har blitt gjort.

Konsekvensene prosjektet kan ha for deltakerne har hele tiden blitt vurdert. Disse bør vurderes med hensyn til mulig skade som kan påføres informantene, så vel som de forventede fordelene av å delta (Bergsland og Jæger, 2014, s.85). Mulige negative konsekvenser for deltakerne i dette forskningsprosjektet er om fokuset hadde blitt på barn som er i lite lek, eller har dårlige opplevelser utendørs. Fordeler derimot kan være bevisstgjøring omkring barnets interesser og opplevelser i barnehagens uteområder, samtidig barnets ressurser og styrker.

4.0 Presentasjon av funn

Mine data indikerer at de typiske formene for lek barn velger er bevegelseslek, rollelek og konstruksjonslek. Jeg har derfor delt dette kapittelet inn i disse tre formene. Verdien funnene viser at dette har for barna i et her og nå perspektiv er først og fremst at leken har en egenverdi i seg selv. I tillegg viser funnene at å ta del i et fellesskap også har en stor betydning for barnet her og nå. Jeg vil nå presentere mine funn under datainnsamlingen, der jeg først viser til eksempler på bevegelseslek, rollelek og konstruksjonslek. Videre har jeg trukket fram kjennetegn ved lekens egenverdi og lekens verdi i et sosiokulturelt perspektiv.

Det har som nevnt blitt gjennomført fire aktivitetsskjemaer på en tidsperiode på til sammen 90 minutter. Alle aktivitetsskjemaene har blitt gjennomført i samme barnehage, og på det samme uteområdet. På denne måten blir observasjonene veldig sammenligningsbare. Jeg vil nå presentere mine funn under datainnsamlingen som skal hjelpe meg å svare på problemstillingen min: «*Hvilken type lek velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?*» Alle personlige opplysninger er anonymisert.

4.1 Bevegelseslek

Eksempel 1, (Eg5,7)

Tidsperiode	Aktivitet	Sammen med	Min oppfatning
10 min	Klatrer på sklien.	(Eg5,7) + en annen femåring.	Flytsonen, smilende, glede, mye energi, godt samspill med andre barn.

Eksempel 2, (Ej5,6)

Tidsperiode	Aktivitet	Sammen med	Min oppfatning
10 min	Danser til «Ketchup sangen».	Ni andre barn + en annen voksen.	Uttrykker glede, stort fellesskap, improvisasjon, inkluderende, gøy å bevege kroppen, inspirerende voksne.

Et tydelig funn som gikk igjen gjennom mine observasjoner var barnas valg av bevegelseslek. Både eksempel 1 og eksempel 2 viser til nettopp dette. Her ser man at barna gjerne velger lek der de får brukt kroppen ved fysisk tunge aktiviteter, eller ved lek der de beveger seg i takt med en rytme. Jeg ser også her at voksne kan ha innvirkning på barnas opplevelse, og at inspirerende voksne kan bidra til mye glede og et inkluderende samhold.

Lekens verdi for barna

- *Velværefølelser*

Funnene viser at bevegelseslek generer mye velværefølelser. I eksempel 1 opplever (Eg5,7) et fellesskap sammen med andre barn der de smiler og ler til hverandre. Opplevelsen av å klatre på sklien i fellesskap er i sentrum, og det er tydelig under observasjonen at dette er en god opplevelse for barnet. I eksempel 2 kan man se det samme. Her danser de flere sammen. Å være en del av et fellesskap generer positive følelser og gode opplevelser.

- *Lystbetont*

Funnene viser at de velger denne formen for lek fordi de syntes det er gøy. Det er frivillig, og noe uten et mål. I eksempel 3 danser de. Dette gjør de uten noen form for mening. De gjør det fordi musikken inviterer til det.

- *Trang til bevegelse*

I eksempel 1 ser man at (Eg5,7) oppsøker en bevegelseslek der han utforsker kroppen sin, og de kreftene han har med den. Han har mye energi som han bruker på å klatre opp sklien.

- *Medvirke i fellesskapet*

Eksempel 2 viser et inkluderende fellesskap som (Ej5,6) får ta del i. I barnehagen fantes det inspirerende voksne som inviterte til bevegelseslek der flere kunne ta del. (Ej5,6) uttrykte glede over den stemningen som var under dansingen i fellesskapet hun tok del i.

4.2 Rollelek

Eksempel 3, (Ej5,10)

Tidsperiode	Aktivitet	Sammen med	Min oppfatning
15 min	Leker sykehus i gapahuken. (Ej5,10) har vondt i foten. Hun venter på bandasje.	(Ef5,6) + to fireåringer.	Føler seg anerkjent, samarbeider, forhandler, attraktiv lekekamerat, god forståelse, fantasifullt, flytsonen, motivasjon, glede og stort fellesskap.

Et annet funn som gikk igjen gjennom mine observasjoner var barnas valg av rollelek.

Eksempel 3 over viser til dette. Her ser man at (Ej5,10) oppsøker rollelek der hun får brukt fantasien og kreativiteten sin til å holde leken gående. De leker sykehus, og har fordelt roller innenfor dette temaet. Blant annet har de en pasient som har vondt i foten, og en doktor som skal bandasjere. Gjennom observasjonene kom det fram at rollelek er noe de gjør i fellesskap, der de sammen må samarbeide for å velge retning de ønsker leken skal ta.

Lekens verdi for barnet

- *Velværefølelser*

I eksempel 3 kan man også se at rollelek er en form for lek som genererer velværefølelser. Funnet viser at dette er en lek barna gjør i samspill med andre, og

(Ej5,10) uttrykker at hun setter pris på å være en del av et fellesskap der hun føler seg anerkjent og akseptert.

- *Lystbetont*

Eksempel 3 viser en lek basert på barnas eget initiativ. Dette gjør de frivillig, og de har selv valg tema for leken. Den er basert på deres erfaringer og fantasi. Dette er altså en lek de gjør fordi de har lyst, og de drives av leken uten mål og mening.

- *Barnets uttrykkelse gjennom leken*

Eksempel 3 over viser en lek der de lager et sykehus, og spiller roller de forbinder med dette sykehuset. De bruker fantasien, samtidig som de trekker inn egne erfaringer og opplevelser omkring det de forbinder med sykehus. De uttrykker altså hvordan de ser på verden akkurat nå, og realiserer seg gjennom leken.

- *Medvirke i fellesskapet*

(Ej5,10) får medvirke i fellesskapet gjennom leken i eksempel 3. Min oppfatning er at hun føler seg anerkjent, og får være med på å ta avgjørelser som påvirker leken.

Videre blir hun inkludert i et fellesskap, og får opplevelsen av å ta del i noe. Funnet viser at hun føler seg som en attraktiv lekekamerat, og at det gir mye positive følelser av å være i det samspillet hun er i.

4.3 Konstruksjonslek

Eksempel 4, (Eg5,7)

Tidsperiode	Aktivitet	Sammen med	Min oppfatning
1345	Graver tunell i snøen med spade og pinne. Hører han sier ivrig til en voksen at han skal lage rushebane ned fra tunellen.	Alene.	Ivrig, mestring, stolt over eget produkt, spennende med snø, fantasifullt, bruker kroppen aktivt, alvorlig ansiktsuttrykk.

Videre var konstruksjonslek som nevnt innledningsvis også en av formene for lek som gikk igjen hos flere av barna. Dette kan man se gjennom eksempel 4. Her konstruerer (Eg5,7) en tunell i snøen, som videre skal utvikles til en rushebane. De bruker de materialene de har tilgjengelig der og da. Han driver leken i lag med et annet jevnaldrende barn.

Lekens verdi for barnet

- *Velværefølelser*

Funnene viser at konstruksjonsleken frembringer velværefølelser. Han viser stolthet av eget produkt ved å fortelle den voksne hva han skal lage, og opplever mestring ved å få det til.

- *Lystbetont*

Gjennom funnet i eksempel 4 over ser man at (Eg5,7) utforsker snøen, og mulighetene snøen gir han. Han drives av egen interesse, og driver med konstruksjonsleken fordi dette er noe han ønsker. Dette kan man se da han oppsøker leken av fri vilje.

- *Barnas uttrykkelse gjennom leken*

På lik linje med rolleleken i eksempel 3 bruker også her barnet leken til å uttrykke seg selv. Han lager en tunell med de kunnskapene og erfaringene han har fra før av. Videre bruker han fantasien sin til å utvikle en rushebane ned fra tunellen.

- *Trang til bevegelse*

Eksempel 4 over viser en konstruksjonslek der de bruker kroppen aktivt. De har valgt en fysisk lek der de er nødt til å være i bevegelse. Dette gjør de uten å tenke over det. De har fokuset rettet mot å bygge tunellen, og fokuset er derfor ikke på det fysiske arbeidet de faktisk gjør.

- *Medvirke i fellesskapet*

Det er tydelig at (Eg5,7) får ta del i avgjørelser som skal bli tatt i konstruksjonsleken i eksempel 4. Min oppfatning er at han dominerer leken, og at hans valg blir verdsatt i stor grad. Han opplever dermed å være en del av et fellesskap der han er akseptert og får ha innflytelse på det som skjer.

Kapittel 5.0 Drøfting av funn

Gjennom kapittel 4.0 har mine funn blitt presentert. I dette kapittelet vil jeg drøfte disse funnene med utgangspunkt i teorikapittelet 2.0. Her vil det da bli sett på det fysiske miljøets påvirkning på valg av lek, hvilken type lek de eldste barna velger og lekens verdi for barnet i et her og nå perspektiv.

5.1 Barnehagens fysiske utemiljø

Funnene tilsier at barnehagens fysiske utemiljø har stor betydning for barnas valg av lek, og ikke minst verdien leken har for dem. Som nevnt innledningsvis består barnehagen av et stort

og varierende uteareal med utallige muligheter. På grunn av de retningslinjene barnehagene har, er alle uteområder i barnehagene tilrettelagt for lek. Derimot er det et varierende tilbud fra barnehage til barnehage avhengig av areal, utforming, utstyr og apparater (Fjørtoft, 2018, s.185). I tillegg varierer mulighetene i de ulike årstidene. Mine observasjoner har blitt gjennomført på vinterstid. Dette tenker jeg må tas i betraktning når man ser på valg av lek. Dersom det for eksempel hadde vært bar bakke kan det være det ville vært enklere og gjennomført ulike regelleker, og dette kunne dermed vært ett av mine funn.

Det er tydelig at barna tar i bruk de mulighetene landskapet tilbyr der og da. For eksempel ser man i eksempel 4 at (Eg5,7) tar i bruk snøen som et byggemateriale, og bruker dette i konstruksjonsleken sin. Snø er en helt spesiell «affordance» som inviterer til ulik lek, og derav konstruksjonslek som aktivitet (Fjørtoft, 2018, s.190-191). Dette ville ikke vært mulig om sommeren, og dermed hadde han kanskje brukt sand i stedet, eller i det hele tatt valgt en annen lek. Dette handler om James Gibson sin teori om «affordances», som omhandler hvordan individet tolker, og tar i bruk de mulighetene omgivelsene gir (Fjørtoft, 2018, s.190). I den forbindelse vil jeg også trekke fram eksempel 1 der (Eg5,7) tolker sklien på en utradisjonell måte. Vanligvis ville man rushet ned fra den, men han ser mulighetene og bruker den i stedet til å klatre på.

Videre er det ingen tvil om at barnehagens uteområde er det største rommet i barnehagen, og dermed det rommet som inviterer til mest bevegelse. Barn har en indre trang til bevegelse, og flere forskere hevder også at den beste garantien for at barn er i bevegelse er at de er utendørs (Fjørtoft, 2018, s.185). På bakgrunn av dette er det dermed ikke overraskende at funnene viste bevegelseslek som en av de formene for lek som gikk igjen. Derimot viste funnene at det ikke bare er bevegelseslek som gikk igjen i barnehagens uteområde. Rollelek var også gjentakende. Eksempel 3 viser barn som trekker seg tilbake for å bygge sin egen lekverden. En lekverden består av både plass og ting fra det ytre rommet som for eksempel gapahuken, men også en indre verden som barna skaper når de leker. I dette tilfellet var det sykehuset. En slik lekverden er ofte sårbar når det kommer til uro og støy (Öhman, 2012, s.102). Derimot viser mine funn at barnehagens uteområde spiller en vesentlig rolle her. Uteområdet er såpass stort, og gir dermed barna muligheten til å trekke seg bort fra all uro. På denne måten kunne de enklere beskytte sin lekverden mot forstyrrelser og avbrytelser, som igjen gir leken en bedre flyt. Et stort uteområde kan altså bidra til å unngå konflikter, og dermed verne om den viktige leken.

5.1.1 Personalets rolle

I rammeplan for barnehagen står det at «personalet skal være bevisst på og vurdere deres egen rolle og deltakelse i barns lek (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.21). Det betyr at de voksne uten tvil har en vesentlig rolle når det kommer til barnas lekverden. Mine funn kan bidra til å forsterke dette. Først og fremst viser bevegelsesleken i eksempel 2 et inkluderende fellesskap bestående av mange barn. Min tolkning er at de voksne her er bevisste på sin egen rolle, da de er engasjerte og danser sammen med barna. Den voksne tar initiativ og inspirerer barna til å bevege seg etter musikken, og bidrar til å skape et miljø der alle får delta. Dette kan knyttes til Vygotskys teori om den nærmeste utviklingssonen. Barna får støtte fra en voksen, noe som kan gjøre det enklere for barnet å slippe seg løs (Öhman, 2012, s.52-53). Dersom de voksne ikke hadde vist dette engasjementet kunne det opplevdes skumlere for barnet å danse, og generelt gjort bevegelsesleken mindre attraktiv for barna. Deltakelse i lek er viktig, da det kan være en viktig begynnelse for å skape lekerfaring og samspillskompetanse (Kibsgaard, 2018, s.263).

Videre viser eksempel 3 en annen framtrøden fra de voksne. Her har barna opparbeidet sin egen rollelek. Mine funn tyder på at dette er en god lek der barna forhandler og samarbeider for å føre leken videre. De tar et bevisst valg med å trekke seg tilbake i gapahuken for å få være i fred. Voksne som evner å se dette vil ha stor betydning for barnas lekopplevelse, og en del forskere mener at personalet i barnehagen kan forstyrre barnas lek dersom de blir for pågående og at dette kan ødelegge barnas flyt (Öhman, 2012, s.243-244). Derimot kan de voksne fungere som det Jerome Bruner kaller for «stillagbygger». De kan holde seg tilgjengelig og synlige for barna slik at barna kan oppsøke dem for støtte dersom de ønsker råd eller veiledning (Öhman, 2012, s.53-54).

Eksempel 4 derimot viser et barn som driver med konstruksjonslek alene. Min oppfatning er at denne er ønskelig fra barnet selv. Likevel kan de voksne her bidra med interesse og engasjement rundt det gutten lager, og dermed skape «et felles tredje» (Thorbergesen, 2012, s.39). På denne måten skaper de et positivt samspill der gutten uttrykker det han lager, samtidig som han får bekreftelse og anerkjennelse av de voksne.

5.2 Lek i barnehagens uteområde

Gjennom mine funn er det tydelig at leken har en framtrødende plass i barnehagen. Dersom man forsøker å sette seg inn i barnets perspektiv, kan det se ut som at «lek» er det barnehagehverdagen dreier seg om, både alene og sammen med andre. Derimot er det

vanskelig å definere barnas aktivitet som lek, da dette kun er mine perspektiver. Likevel velger jeg å si at mine funn viser at barna driver med ulike typer lek på grunnlag av den tilstanden jeg ser at de er i.

5.2.1 Bevegelseslek

Bevegelseslek var en lek som gikk igjen i flere av funnene. Det er tydelig at barn har en indre trang til bevegelse, og at de velger lek der de kan være dette. Å utforske kroppens muligheter fremstår spennende, morsomt og mestrende. I den forbindelse vil jeg igjen trekke fram eksempel 1 der (Eg5,7) klatrer på sklien. Det er utfordrende, samtidig som han mestrer de utfordringene han utsetter seg for. Han oppsøker derfor her en situasjon der han står midt mellom spenning og trygghet. Maslow påpeker at mennesker søker disse spenningsopplevelsene helt naturlig, noe som kan sammenlignes med Csikzentmihalyi sin flytteori (Kibsgaard og Sandseter, 2018, s.74). Derimot viser funnene også at bevegelseslek ikke nødvendigvis må være en lek der man utsetter kroppen for risiko. Eksempel 2 viser at bevegelse til musikk er en populær bevegelseslek blant de eldste barna i barnehagen. En slik lek ivaretar både behovet for lek og bevegelse, og gjennom danselek oppdager barnet sine kroppslige muligheter. Mye tyder på at dans som bevegelseslek gir barna mulighet til å improvisere, bruke kreativiteten og uttrykke seg selv gjennom dansebevegelser. Alt dette skjer innenfor trygge rammer sammen med en voksen, slik at de tør å utforske enda mer. I dans som bevegelseslek settes det heller ingen begrensninger for hvem som får delta, og det blir derfor en svært inkluderende lek. På grunnlag av dette er dans en bevegelseslek som gir rom for barns medvirkning. Dette kan være viktige faktorer som påvirker hvorfor barn velger akkurat denne leken (Nygård, 2018, s.431-434).

5.2.2 Rollelek

Videre var rollelek en form for lek som barna gjerne oppsøkte. Den er svært kompleks, men funnene viser at de eldste barna har tilegnet seg et stort mangfold av erfaringer som de evner å ta med seg inn i leken. Dette ser man i eksempel 3 der de leker sykehus. Rolleleken er en prosess der barna stadig jobber med å holde flyten gående ved å forhandle seg gjennom utfordringene de støter på. Lekforskernes ulike nivåer: Superplanet, regiplanet og rolleplanet, kommer til syne gjennom eksempelet. Her planlegger de en lek, forhandler og samarbeider for å drive leken videre og gjennomfører selve leken (Kibsgaard, 2018, s.354)). I tillegg til dette viser funnene at rollelek er noe som skjer i samspill med andre, og en forståelse for leken er derfor en viktig faktor for å få innpass i den. (Ej5,10) fremstår som en attraktiv lekekamerat. Hun kommer med innspill i leken som blir lyttet til. Min tolkning er at dette gjør at hun føler

seg anerkjent og akseptert i fellesskapet, noe som bidrar til at hun ønsker å være i denne leken. En slik aksept er vesentlig for om barn føler seg verdifulle eller ikke. Deltakelse i lek gir nemlig barna mulighet til god selvfølelse, noe som ikke nødvendigvis er en selvfølge (Kibsgaard, 2018, s.359). En annen viktig faktor er at hun mestrer leken. Vygotsky påpeker at lek oppstår av det emosjonelle og sosiale trykket, og at leken forutsetter avanserte tankeoperasjoner. Til tross for at rolleleken er svært kompleks, mestrer (Ej5,10) dette i stor grad. Videre står det i rammeplan for barnehagen at «alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27). I eksempelet ser man at (Ej5,10) får medvirke i stor grad ved å ha innflytelse på leken. Dette kan være en vesentlig faktor til hvorfor rollelek er såpass attraktivt.

5.2.3 Konstruksjonslek

Konstruksjonslek er den tredje formen for lek som kom fram gjennom mine funn. Eksempel 4 viser (Eg5,7) som holder på med dette. Min tolkning av konstruksjonsleken er at den er svært kreativ, og en arena der barna får brukt fantasien. Dette kan oppleves spennende for barna, og kan være en grunn til hvorfor denne formen for lek er framtreddende. På lik linje med bevegelseslek der barna utforsker kroppen, utforsker barnet i konstruksjonsleken ulike elementer. I dette tilfellet er det snøen som blir utforsket, og snøen blir brukt til å skape modeller hentet fra egne erfaringer. Barna er ivrige etter å utforske, og slik utforskning stiller krav til problemløsning. Igjen kan Csikzentmihalyi sin flytteori knyttes inn. Under problemløsning vil de støte på spørsmål og utfordringer de må forholde seg til. Disse utfordringene må samsvare med barnets forutsetninger for at motivasjonen skal holdes oppe (Kibsgaard og Sandseter, 2018, s.74). Man ser derfor at barna oppsøker denne «flowen» i all slags type lek.

Derimot viser eksempel 4 et barn som driver med konstruksjonslek alene. Tidligere funn viser lek der barn er i samspill med andre. Derimot oppleves han ivrig, motivert og fornøyd. Mine funn kan derfor tyde på at ikke alle barn ønsker å leke i samspill med andre. I rammeplan for barnehagen står det at «i barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med andre barn og voksne» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.22-23). Her bemerker jeg meg ordet «kunne». Samspill med andre er viktig, men om barnet selv ønsker å trekke seg tilbake må dette også være greit. Dette handler om barns medvirkning, der alle barn skal få ha innflytelse på sin egen barnehagehverdag. Likevel er det viktig at alle får et tilbud, og føler seg inkludert om ønskelig.

5.3 Lekens verdi for barnet

Ut ifra mine funn kommer det fram at leken er en arena der de uttrykker mye glede. Det er spennende og utforskende, og ikke minst oppsøker de ofte leken i fellesskap med andre. Jeg vil nå knytte funnene opp mot lekens egenverdi og lekens verdi i et sosiokulturelt perspektiv.

5.3.1 Lekens egenverdi

Min tolkning er at barnas valg av lek er svært spontan, og ikke minst frivillig. Det er det de ønsker å holde på med i akkurat det øyeblikket. De leker altså fordi det er gøy, og fordi leken gir dem glede. På denne måten kan man si at leken deres er lystbetont, noe som er en viktig egenverdi (Öhman, 2012, s.100). Derimot behøver ikke nødvendigvis temaet å være så hyggelig. Eksempelvis ser man i eksempel 3 at det blir lekt sykehus. Her har et av barna skadet seg, og temaet er generelt trist. Likevel uttrykker de at leken er morsom. De skaper altså sin egen lekverden der de glemmer tid og sted. Det er kun den aktuelle leken som betyr noe. Konsekvensene er altså ikke noe de tenker på, og de retter alle oppmerksomheten mot leken de inngår i.

I tillegg så jeg under observasjonene at barna smiler og ler mye når de leker. Lek generelt er en av barnas viktigste lykkedkilder (Nes, 2018, s.375). Smil og latter genererer velværefølelser. Min tolkning av dette er at barnet får velværefølelser gjennom positiv lek. I eksempel 4 derimot ser man at (Eg5,7) ikke smiler mens han leker. Likevel viser funnene at han er dypt konsentrert. Han oppsøker også en voksen for å fortelle om leken sin, noe som tyder på mestring og stolthet over eget produkt. Det kan derfor se ut som at opplevelsen likevel er god for han, til tross for at han er alene og ikke smiler. I tillegg til dette kan barnets oppfatning styrkes av den voksnes interesse og engasjement ovenfor barnet. I rammeplan for barnehagen står det at «personalet skal observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.20). En voksen som her da viser interesse og engasjement ovenfor hans produkt tenker jeg kan fremme velværefølelser også hos han. I tillegg kan den voksne komme med inspirerende innspill som kan berike leken ytterligere.

Videre viser funnene at leken er en arena der de kan uttrykke seg selv. Dette handler om barns medvirkning. De svenske forskerne Pramling Samuelsson og Carlson (2009) har forsket på hva det vil si å medvirke og bestemme når de leker sammen, og har kommet fram til at medvirkning i lek har stor betydning. Her kan barna lære om seg selv og andre, og leken får derfor stor innvirkning for sosial læring og selvutvikling (Lillemyr, 2020, s.24). Her er det riktignok viktig å skille mellom nytteverdi og egenverdi. Konsekvensene medvirkning har på

sikt gjennom lek har en nytteverdi. Derimot kan det å få medvirke i leken der og da ha en verdi for barnet i et her og nå perspektiv. Funnene tilsier derfor at barns medvirkning gjennom lek er en viktig faktor for at barnet skal føle seg anerkjent og betydningsfullt.

En ytterligere egenverdi som kommer til uttrykk gjennom mine funn er trangen til bevegelse. Barn er utforskende og generelt mye i bevegelse. Det er blitt bevist at bevegelse fører til utvikling av motoriske ferdigheter, og at dette avhenger av miljøet de tilbys (Jørgensen, 2018, s.257). Å være i bevegelse har altså en nytteverdi. Derimot kan man se at bevegelse også har en egenverdi. Gjennom bevegelse får barna utfordre og utforske sine kroppslige krefter. Her kan de begi seg ut på bevegelsesoppgaver de mestrer. Eksempel 1 viser at (Eg5,7) klatrer på sklien. Dette kan være fysisk krevende, men en bevegelsesoppgave han mestrer. Mestring fører igjen til at de ønsker å utforske enda mer. Igjen, dette kan knyttes opp mot Csikszentmihalyi sin flytteori (Kibsgaard og Sandseter, 2018, s.74).

5.3.2 Lekens verdi i et sosiokulturelt perspektiv

Gjennom mine funn ser man at de eldste barna i stor grad velger aktiviteter de kan gjøre sammen med andre. Dette er ifølge Vygotskys den måten barn lærer best på. Han peker spesielt på glede og regler som viktige kjennetegn ved barns lek, i tillegg til at barns skaper en «liksom» situasjon og selv tar kontroll over denne situasjonen. Eksempel 3 viser en lek der (Ej5,10) er i samspill med andre barn, og uttrykker mye glede over dette fellesskapet. I tillegg ser man at de har skapt en situasjon som foregår på «liksom», med tydelige regler. De leker sykehus, altså en reell situasjon der noen har skadet seg og trenger hjelp på sykestuen. På denne måten får de kjennskap til sykehus, og erfaringer med hvilke sosiale regler som forbindes med det å være på sykehus. De føyer seg reglene ut ifra det som leken krever, og sosialiserer seg selv på denne måten. Dette gjør de av indre motivasjon og lyst. Mye tyder på at barna har erfaringer omkring et sykehus fra før av, men det kan likevel se ut vil at barnet skaper sin egen nærmeste utviklingszone gjennom leken da de utforsker nærmere hva det innebærer å være på sykehus gjennom leken, og mer enn det de har kunnskap om fra før av (Lillemyr, 2020, s.114).

Årsaken til at dette kan anses som en verdi for barnet i et her og nå perspektiv er på grunn av de sosiale reglene de kan tilegne seg ved hjelp av leken. I rammeplan for barnehagen står det at «leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.20) Barnet er nødt til å forholde seg til visse regler. De er også nødt til å kommunisere, samarbeide og forhandle. Dette er viktig å beherske for å få innpass i leken på et senere tidspunkt.

Kapittel 6.0 Oppsummering og avsluttende kommentar

Formålet med dette forskningsprosjektet har vært å svare på problemstillingen: «Hvilken type lek velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?» Gjennom mine funn kom det fram at bevegelseslek, rollelek og konstruksjonslek var tre former for lek barna ofte valgte i barnehagens uteområde. Videre viste funnene at disse formene for lek også kan blandes, og at det for eksempel også foregår bevegelseslek i en konstruksjonslek. Det viser seg at leken i seg selv har en egenverdi, i tillegg til at leken har en verdi sett i et sosiokulturelt perspektiv. Barns medvirkning kommer også til uttrykk gjennom leken, noe som skal ha en helt sentral plass i barnehagehverdagen.

Videre viser det seg at barna i stor grad velger lek ut ifra det miljøet tilbyr. Barn ser muligheter i det terrenget som er, og valg av lek blir deretter. Personalet har også en stor rolle når det kommer til å inspirere og engasjere barna. For å få til dette på en best mulig måte kan det være gunstig at personalet drøfter sin egen rolle i fellesskap for å bli mest mulig bevisst. Det er derimot viktig å påpeke at disse funnene og tolkningene ikke er representativt for alle barnehager. Dette er mine synspunkter fra funn gjort fra en enkel barnehage.

Avslutningsvis vil jeg legge til at dette har vært en utrolig spennende prosess. Til å begynne med var intensjonen å se nærmere på hvilke aktiviteter barna valgte i barnehagens uteområde, og hvilken verdi dette hadde for barna. Etter hvert fant jeg raskt ut av lek er en av de mest sentrale aktivitetene for barna selv, og det ble derfor naturlig å rette oppgaven mot noe som er av stor betydning for dem. Lek er en viktig del av barnehagens hverdag, og å se på lekens verdi er derfor noe jeg syntes er ekstra interessant. Prosessen har vært utfordrende til tider, da en bacheloroppgave er noe helt nytt. Likevel har det vært utrolig givende, og jeg har i stor grad følt på mestring.

Dersom jeg skal peke på noe jeg ville studert nærmere ved en senere anledning er det hvilken betydning det fysiske miljøet og personalet rolle har i større grad. Det er tydelig gjennom mine funn at dette spiller en viktig faktor, og det ville derfor vært spennende og sett mer i dybden på dette temaet.

7.0 Referanseliste

- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 51-86). Cappelen Damm Akademisk.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Drugli, M. B., & Lekhal, R. (2018). *Livsmestring og psykisk helse*. Cappelen Damm Akademisk .
- Fjørtoft, I. (2018). Barn og bevegelse: Læring gjennom landskap. I E. B. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 184-197). (3.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Frønes, M. H. (2019). *Den observerende barnehagelæreren*. Fagbokforlaget.
- Haglund, S. (2021, Mai 7). *Hva er egentlig lekens egenverdi?* Hentet 19.mars, 2022 fra Barnehage.no: <https://www.barnehage.no/lek-lek-og-laering/hva-er-egentlig-lekens-egenverdi/219576>
- Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (5.Utgave). Abstrakt forlag.
- Jørgensen, K.-A. (2018). Barn og fysisk aktivitet i et samfunnsperspektiv. I E. B. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen* (s. 255-268). (3.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Kibsgaard, S. (2018). Den livsviktige leken. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen - forskning og praksis* (s. 353-367). (2.Utgave). Fagbokforlaget.
- Kibsgaard, S., & Sandseter, (2018). Bevegelseslek i barnekulturen, tradisjoner og kulturelt mangfold. I E. B. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 67-82). (3.Utgave) Gyldendal Norsk Forlag.
- Kunnskapsdepartementet. (2006). *Veileder for utforming av barnehagens utearealer*. Hentet fra Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/veileder/f-4225.pdf>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Hentet fra Udir.no: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Larsen, A. K., & Slåtten, M. V. (2019). *En bok om oppvekst - samfunnsfag for barnehagelærere*. (5.Utgave). Fagbokforlaget.
- Lillemyr, O. F. (2020). *Lek på alvor*. (4.Utgave). Universitetsforlaget.
- Løkken, G. (2012). *Levd observasjon - en vitenskapsteoretisk kommentar til observasjon som forskningsmetode*. Cappelen Damm Akademisk .
- Meer, A. V. (2018). Tidlig utvikling hos de minste barna i alderen 0-1 år. I E. B. Hansen, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 164-181). (3.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.

- Moser, T. (2018). Barns kroppslighet som del av barnehagens helhetlige dannelsesoppdrag. I E. B. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 23-41). (3.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Nes, R. B. (2018). Lykke som ressursbygger. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen* (s. 369-382). (2.Utgave). Fagbokforlaget.
- Nygård, S.I. (2018). Bevegelseslek med musikk og rytme. I E. B. Hansen, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 429-447). (3.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Ringereide, R. A. (2021, Januar 13). *Ulike former for lek* . Hentet 6.april, 2022 fra NDLA.no: <https://ndla.no/nb/subject:1:56ea35da-73d9-431f-a451-19f24f564f59/topic:1:dd109293-9021-4183-925f-2596803fe1d9/topic:1:55c54623-b415-4530-8e05-36583a2efe48/resource:4a49f60f-a77a-4103-ae24-3a4df9a6f1ca>
- Sandseter, E. B. (2018). Det opplevelses- og spenningssøkende barnet. I E. B. Sandseter, T. L. Hagen, & T. Moser (red.), *Kroppslighet i barnehagen* (s. 54-64). (3.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Stai, S. (2020, Desember 11). *Hva er lek?* Hentet 28.februrar, 2022 fra Nasjonal digital læringsarena: <https://ndla.no/subject:1:56ea35da-73d9-431f-a451-19f24f564f59/topic:1:dd109293-9021-4183-925f-2596803fe1d9/topic:1:89fd1faa-cca1-4e08-9f52-43a841febbe9/resource:466b2164-5541-49d7-bfb6-6fb6051e7db7>
- Storli, R., & Moser, T. (2018). Boltrelek og lekeslåsing i et utviklingsperspektiv. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen* (s. 135-149). (2.Utgave). Fagbokforlaget.
- Säljö, R. (2001). *Læring i praksis - et sosiokulturelt perspektiv* . Cappelen Akademisk Forlag AS.
- Thorbergesen, E. (2012). *Barnehagens uterom*. Pedagogisk Forum.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (4.Utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum.

8.0 Vedlegg

8.1 Samtykkeskjema til foreldre

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«De eldste barnas valg av aktiviteter»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å forske på de eldste barnas valg av aktiviteter i barnehagen. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å gjennomføre en forskning på hvilke aktiviteter de eldste barna holder på med i barnehagens uteområde, og hvilken verdi dette har for barna i et her og nå perspektiv. Jeg ønsker derfor å besvare problemstillingen: «Hvilke aktiviteter velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?» Forskingen skal resultere i en bacheloroppgave på barnehagelærerutdanning. Opplysningene jeg samler inn skal derfor kun brukes til dette formålet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du tillater meg å observere ditt barn i barnehagens utetid. Observasjonene vil foregå over to dager, og over en periode på 90 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet, og du kan når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 29.04.2022.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Anne Holla Sivertsen (ahs@dmmh.no/73568353)

Marianne Johnsen Ryen (mariannejryen@gmail.com)

Student

Amalie Olsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «utemiljøets innvirkning på barnas fysiske helse». Jeg samtykker til:

- å delta i observasjon

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

8.2 Samtykkeskjema til avdeling

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«De eldste barnas valg av aktiviteter»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å forske på de eldste barnas valg av aktiviteter i barnehagen. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å gjennomføre en forskning på hvilke aktiviteter de eldste barna holder på med i barnehagens uteområde, og hvilken verdi dette har for barna i et her og nå perspektiv. Jeg ønsker derfor å besvare problemstillingen: «Hvilke aktiviteter velger de eldste barna i barnehagens uteområde i en 90 minutters periode, og hvilken verdi har det for barna?» Forskingen skal resultere i en bacheloroppgave på barnehagelærerutdanning. Opplysningene jeg samler inn skal derfor kun brukes til dette formålet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du tillater meg å komme i barnehagen for å observere i barnehagens utetid. Observasjonene vil foregå over to dager, og over en periode på 90 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet, og du kan når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 29.04.2022.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Anne Holla Sivertsen (ahs@dmmh.no/73568353)

Marianne Johnsen Ryen (mariannejryen@gmail.com)

Student

Amalie Olsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «utemiljøets innvirkning på barnas fysiske helse». Jeg samtykker til:

- å delta i observasjon

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

8.3 Aktivitetsskjema

1)

Barnehage:**Barnets navn og alder:****Dato:****Tidspunkt:****Andre til stede:****Situasjonsbeskrivelse:****Observatør:**

Tidspunkt:	Aktivitet:	Sammen med:	Min oppfatning:
1230			
1235			
1240			
1245			
1250			

2)

Barnehage:**Barnets navn og alder:****Dato:****Tidspunkt:****Andre til stede:****Situasjonsbeskrivelse:****Observatør:**

Tidspunkt:	Aktivitet:	Sammen med:	Min oppfatning:
1255			
1300			
1305			
1310			
1315			

3)

Barnehage:**Barnets navn og alder:****Dato:****Tidspunkt:****Andre til stede:****Situasjonsbeskrivelse:****Observatør:**

Tidspunkt:	Aktivitet:	Sammen med:	Min oppfatning:
1320			
1325			
1330			
1335			
1340			

4)

Barnehage:**Barnets navn og alder:****Dato:****Tidspunkt:****Andre til stede:****Situasjonsbeskrivelse:****Observatør:**

Tidspunkt:	Aktivitet:	Sammen med:	Min oppfatning:
1345			
1350			
1355			
1400			
1405			